

NAPLO

Előfizetési ár:
 Egész évre 4 K | Egyes szám ára 4 fill.
 Fél " 2 K | Pályaudvarokon 6 fillár.
 Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Felelős szerkesztő:
 DERÉKY ANTAL

Igazgató:
 ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
 Kézírtmányok átvétele csak jelzéssel van megengedve

A hazajáró lélek Eladta a saját lányát

Örökös harc.

Ha a világrendet vizsgáljuk, ha úgy járjuk az élet útját, hogy nemcsak magunkkal foglalkozunk, hanem beletekintünk a forgatagba, mely körülöttünk zajlik: akkor látjuk csak, hogy az élet nem más, mint egy nagyon különös és furcsa komédia.

A világot leginkább egy lépcsőházhhoz lehetne hasonlítani. Az emberek különböző fokon állanak. Aki magasabbra jutott, az lenézi az alatta állókat. Az egy fokon állók pedig egy osztályt képeznek.

A legfelsőbb fokon vannak a „született” emberek. Ezek azok, akikre bizonyos áritással néznek azok, akik alább jutottak. Mert kérem: ezeknek nagy érdemük van; ezek „születtek”. — Hogy ezt mindenki megteszi? Hogy mindenki születik? Hja, az más. Születni és „születni” két különböző fogalom. Mert történhetik ez selyem ágyban, no meg szalma-zsupon is. És ez nagy különbség.

Akik selyem ágyban sirtak először, azoké az élet java. Ha valakinek neve fölött még ma is ott ragyog a nemesi korona, vagy címer, az lehet ostoba, lehet hímpelelér, lehet akármilyen: úgy lebeg végig az életen, mint valami virágos kertben. Neki virág az, ami más embernek keserűség. Ő kacag ott, hol mások nyögve, keserves fáradsággal huzzák az igát.

Olyan különös ez! A munkás élete csak szakadatlan háború. Örökös harc a tömeggel a kenyéréért. Mindennap megújuló küzdelem. És mégis a született, szellemi- és pénzarisztokrácia úgy néz alá a misera plebs-re, mintha azok mind rablógylkosok volnának.

Kerüljön csak össze egy uriaszsony egy közönséges munkásaszszonnyal! Csak látni kell, hogyan huzódik el tőle, mintha az a másik pestises volna.

Pedig de hallgassunk erről. Minek elmondani, hogy jobban megérdemli a tiszteletet az a megkérgesült tenyér, mint a dologtalan puha női kéz . . . Ne essék itt most erről szó. Nem is ezt akarjuk mi itt elmondani. Hanem azt, hogy miért uralkodik a kasztrendszer? Miért különítik el az emberek magukat egymástól pusztán előítélet miatt?

A vagyonos osztály lenézi a középosztályt, a szegényebbeket. A kereskedő az iparost, az iparos a földmivest . . . és így tovább. Miért uralkodik a társaságban az a fészkes, hideg hang, mely szinte dermesztően hat?

Mikor jön már el az az idő, melyben megértik az emberek, hogy nincs különbség ember és ember közt. Hiszen egyformán hús és vér vagyunk, egyformák leszünk ott, a sírban, de nagyon is egyformák.

Minek hát itt a földön kasztokra szakadni? Ha a magasabb állású hivatalnok elmegy az alsóbbrendűek közé, akkor is az marad, aki volt.

Had jöjjön el hát az a kor, a melyben a szegény nem tudja, hogy ő szegény, mert nem érezeti vele senki. Hiszen uton-útfélen egyenlőséget hirdetnek; erről írnak az írók, erről beszél a sajtó, a népszónok. Emancipálódunk, reformálódunk, de csak külsőleg, csak színleg. De bent a lelkekben, a szívek mélyén még ott vannak azok a megcsontosodott törvények, előítéletek.

Híába! Lehet valaki lángész, lehet dicső, nagy, bár szalmazsákon született, nem fogja ezt elfelejtetni sem a dicsőség, sem a babér.

Pedig el kell jönni az időnek, mikor mindez nem így lesz. Mikor az emberek szíve és lelke megédesedik. Mikor belátja, hogy sok könyvtől megkímélik önmagukat és embertársaikat, ha nem tesznek különbséget embertársaik között. Mikor nem a külsőségek, nem az állnokság, nem a hazug tomaságok lesznek mérvadók, hanem az igazság, az és emberszeretet.

És akkor lesz boldog az emberiség!

És akkor lehet csak boldog a haza . . .

A vidéki színészet rendezése.

(I. cikk.)

(D) A vidéki színészet rendezésének kérdése olyan, mint a tengeri kigyó; minden évben, az országos színészegyesület közgyűlése előtt, csaknem aggasztó pontossággal napirendre kerül és hivatottak, valamint nem hivatottak is, több jóakarattal, mint eredménnyel munkálkodnak érdekében. És ez így tart már majdnem 30 év óta; amit az egyik évben elméletileg a legjobbnak tartottak, amit általános lelke-

sedéssel határozatilag kimondtunk, azt életbeléptetése után a gyakorlati eredmény megcufolta. A rávesztetett sok idő, beszéd és szónoklat kárba veszett. A 30 év alatt már annyit változtattunk alapszabályainkon, határozatainkon, szerződési mintáinkon, törvényeinken, hogy az azokra feleslegesen kidobott nyomtatási költségek, összegezve, jelentékeny vagyont képviselnek, melyet bizony jobb ügyre és célra is fordíthattunk volna és ügymenetelünk, adminisztrációnk mégis olyan nehézkes és hosszadalmas, mint minden itt Magyarországon. Köteteket lehetne írni azokról a helytelen intézkedésekről, dugába dőlő reformokról, melyek a színészet erkölcsi és anyagi fejlődését lényegesen befolyásolták és hátráltatták és melyek mind abból az egy hibából származtak: hogy mi színészek magunk sem foglalkozunk komolyan a színészet reformálásával, csak pillangó-életet folytatunk és minden tudásunkat kimerítjük a közgyűléseken való hosszú szónoklatokban; mert többnyire — válogatás nélkül — olyan képviselőket választunk, akiknek a reformhoz való reális érzékük és tudásuk nincs is és minden tárgyalás alá kerülő kérdést csak a saját szűkös nézőpontjukból, a saját érdekük megóvásából mérlegelik. Az ugynevezett „Esprit de Corps” teljesen hiányzik.

Most, hogy március közepére ismét egybehívják az országos színészegyesület közgyűlését, azon meleg érdeklődésünkkel fogva, melylyel a magyar színészet iránt mindenha viseltettünk, kötelességünknek tartjuk az ügy iránti lelkesedésből, teljes tárgyilagossággal, meleg érdeklődéssel a magyar színészet egyetemének tudomására juttatni, hogy és miként képzeljük mi, nemcsak a vidéki, de általában az egész magyar színészet ügyének radikális reformját. Mert azok az indítványok, melyek a kerületi rendszer eltörlésére, a színházi év időszakának megváltoztatására, a felvételi vizsgák korlátozására vagy megszüntetésére vonatkoznak, melyeket mi lapunk korábbi számában, az ezidei színházi év kezdetén, már szeptember hóban bővegesen megvilágítottunk és kimerítettünk, csak apró részletek és nem bírnak nagyobb hatással, mint a halálos betegnél az

aether-befecskendezések; csak elodázzák a halált, de az életet nem menthetik meg. A magyar színészet és egyesület ügye már olyan bonyolódott, a közgyűlési és elvi jelentőségű határozatok, törvények, szabályok és rendeleteknek olyan tömege gyülemlt fel az idők folyamán, hogy okos ember legyen, aki eligazodhatik bennük. De hát határozottan hamis és téves az a vélemény, mely azt hiszi és hirdeti, hogy a magyar színészetet, az egyesületi autonómia szűk keretében, lehet és szabad csak reformálni. Ennek az autonómiának megvan ugyan a rendelkező, de nincs meg a végrehajtó hatalma, amint az minden alkalommal kiténik, ha törvényeink esetleg valamely vitás vagy peres ügy kapcsán a világi bíróság elé kerülnek, ahol bizony — valljuk meg őszintén — nem nagyon respektálják; de kiténik abból is, hogy míg a rendes igazgatóknak az igazgatói engedélyt, bizonyos kerületekre és területekre a miniszterium adja, addig a daltársulatoknak, melyek, hála az új rendszernek, most jókora számmal burjánzanak, nincs semmi engedélyre szükségük. A közigazgatási hatóságok, alispánok, főszolgabírók adják nekik a jogosultságot, hogy a rendes igazgatók területein is jogosan garázdálkodhatnak, amint azt kívánatra sok konkrét esettel is tudnók igazolni.

Végrehajtó hatalom hiányában tehát a közoktatásügyi kormány segélyét kell első sorban a reformnál számításba venni. Ezt a segélyt mi teljességgel nem úgy értelmezzük, amint eddig elég helytelenül gyakorlatban volt, hogy azzal mind a harminc igazgatót bizonyos, — de nem éppen igazságosan elosztott arányban részesítették, hanem úgy, hogy azt ne csak az igazgatók, hanem a színészet egyeteme is közvetlen értékesíthesse. Hogy miként értelmezzük ezt és mit tartunk a színészet reformjánál radikális eszköznek, azt jövő cikkünkben mondjuk majd el. Itt még csak annyit, hogy ehhez megértés és nem félreértés kívánatik és az, hogy az egyén — akár igazgató, akár színész — arra az ethikai magaslatra emelkedjék, hogy saját kicsinyes érdekeit el tudja hallgattatni a köz érdekében.

(Folyt. köv.)

TÖRLEY PEZSGŐ

A Napló Mindenütt

Tavaszi — a télben.

Nagyapánk február közepén még fázósan húzták össze magukon a rókaprém bundát s még négy-öt év előtt is melegedő szobákat nyitottunk a fázlódság inségeseknek s ma májusi ragyogással tündököl fölöttünk az ég, akár csak a Rivierán járnánk. Tavasz nap sugar kacerkodik a járda fáinak rügyeivel s kitárjuk az ablakokat, kioltjuk a kályhát. Mintha valahonnan a déli olajfák alól a narancsvirágok illatát hordaná felénk a szél, mintha idegen mezők ibolyás réteiről idefutott volna a nedves szemű mosolygó tavasz. Mi, akik a verőfény ragyogásában csak a szépséget, az ifúságot látjuk, ujjongunk ennek a korai tavasznak. De a deresedő öreg fejek aggodalmasan bölöngatnek: Hej, mi lesz ebből? Oly idegen és oly hazug nekik ez a tavasz, mint egy impresszionista kép színpompája s jövendőjét, hogy drágán fizetünk a februári ibolyaszagért. Azt mesélik, hogy a rossz csillagok, gyász hirdető üstökösök hozzák ezt a furcsa kikeletet, majd jön utána az inség, a csapás csőstől. Mi nem tudjuk s nem is kutatjuk, mi oka a természet furcsa játékának, csak örülünk a pompás februári tavasznak, a fénynek, az ibolyavillatnak, mintha déli tengerek szélén járnak.

A pali.

Az éjszakai élet hőseinek nem igen kell megmagyaráznunk, hogy mi az a „palizás“, azonban bizonyára spanyolosan hangzó szó ez ama fiúszerekek előtt, kik esti 9 óra körül már bezárják a fészkek ajtaját. Hát eme gyöngébbek kedvéért ideiktatjuk, hogy a „palizás“ annyit jelent, mint festett ajkak csókjával, ernyedt karok műhévtől dagadó ölelésével arra vinni a szeparé vendégét, hogy „bedőljön“, ami viszont annyit jelent, mint megfizetnünk vele a kaszinó konyakos teáját, amelynél a konyakot a fekete kávéval festett víz helyettesíti és ölelgeti a palit addig, amíg meg nem hozatja az első üveg pezsgőt, mely azonban egy az asztal alá kerülő üres üveg kíséretében mindjárt kettőt jelent. Az ilyen szerencsétlen „palik“ leginkább a fővárosba vetődött jó vidékiekből kerülnek ki, de akad Budapesten is elég, aki aztán, ha a maga kárán tanult, megnyult, siralmas arccal fordul a rendőrséghez

panaszával... Azért jó, ha mindenki vigyáz magára, el nem issza az eszét és még akkor se lesz „pali“, — ha véletlenül csakugyan Pali is a neve...

Német nyelv a magyar iparban.

Szomoruan tapasztaljuk, hogy a magyar kisipar napról-napra hanyatlal. Az már ezerszer elverklizett tény, hogy ennek a gyárak sűrű egymásutáni felállítása a fő oka. De ha jó közelről megtekintünk egyes iparágakat, azaz műhelyeket, rájövünk arra is, hogy ennek a hanyatlásnak a gyárakon kívül más oka is van. Rájövünk, hogy egyes iparágaknál olyan kezdetleges szerszámokkal dolgoznak, mely szerszámok a múlt századok korából valók, amit bizonyít az is, hogy — csaknem kivétel nélkül — a német vagy más idegen nevet kapták. Miért nem lehet azt a szerszámot magyarul szólítani? Miért tanítja a mester vagy segéde a tudatlan új tanulóval németül annak a szerszámnak a nevét? S miért nem magyarul? Vagy nincs magyar neve? Adni kell neki magyar nevet. Szeretném én látni, ha mester volnék, nem lehet-e odahatni, hogy műhelyemben, melyben magyarok magyaroknak dolgoznak, a szerszámukat is csak magyar néven nevezzék. Indult meg már ez ügyben valamelyes mozgalom, de nem ért semmit. Ez az ügy a mesterekre tartozik és... az ipariskolára is, mely utóbbi ugyan megteszi a tőle telhetőt, de eredménytelen marad, ha a műhelyben utját vágják. Ha már egyébként nem bírjuk meghálálni az osztáknak a sok jótéteményt, melyet velünk s különösen az iparosokkal tesz, legyünk rajta s leyyen rajta minden magyar iparos, hogy műhelyéből, mely az ő szűkebb hazája, pusztítsa ki a német neveket, s ha vannak, a német szerszámokat is!

Iskolázatlan gyermekek.

Nemcsak a fővárosban, de vidéken is hangzik a panasz, hogy az iskolamulasztások száma napról-napra növekszik. A törvény intézkedik ugyan az iskolamulasztások megállításáról, az eljáró hatóságoknak azonban semmi olyan eszközt nem ad a kezükbe, amivel a mulasztások meggátolhatók lennének. A feljelentett szülők ellen az elöljáróság négy ízben alkalmazhat pénzbírságot. Elsőször 1, másodsor 2, harmadszor 4, negyedszer 8 koronával büntet. Az ítélet megvan, más kérdés azonban a végrehajtás. Hisz az iskolamulasztók, akikkel el kell járni, tulnyomó részben a szegényebb néposztályból kerülnek ki. Tőlük, az új végrehajtási novella életbeléptetése óta ugyan be nem lehet hajtani a kirótt bírságokat. Mivel pedig a rendbírságok elzárásra át nem változtathatók, így az elöljárósági ítéletnek semmi fogantatja nincs és nem más, mint írott malaszt, amely ugyan egy cseppet sem képes megjavítani az iskolázogatások statisztikáját.

Drága víz.

Egy kisebb tejszarnokban naponta kishivatalnokokból álló társaság szokott uzsonnázni. Közben persze megvitadják a legfontosabb és legérdekesebb aktuális eseményeket.

— Nehezen lehet már megélni, — mondja az egyik.

— Bizony-bizony. Képzeltétek, most már a víz ára is rohamosan emelkedik.

Ezt meghallotta a tejszarnok tulajdonosa és kétségbeesetten, önfeladten kiáltott föl:

Micsoda? Megdrágult a víz? Hiszen én akkor becsukhatom a csarnokomat.

IRODALOM MŰVESZET

AZ ÉLET.

Kávéházi dohányfüstben nóta szól. Szőke asszony könnye csordul valahol, Barna gyerek nótazik a cigányoknak, Szőke asszony gondolatid hol járnak...

Kávéházi dohányfüstben csöndesség. Kifáradt már a cigány, meg a vendég. Összetörtött néhány pohár, a vonó, Uj sirhanton gyászfátyolos koszoru.

Kávéházi dohányfüstben új nóta, Szőke gyerek könnye csordul alatta, Barna asszony vidám, kacag, érteleg, Kevés ember ismeri az Életet.

Soóky István.

A miskolci színházban a héten mutatták be zajos sikerrel Farkas Imre „Iglói diákok“ című magyar daljátékát, mely a zsufolásig felt színház közönségénél olyan feltétlen tetszést aratott, hogy az igazgatóság még kétszer műsorra tűzte ki. A siker országrészében Kormos Ilonka, Falussy István, Doktor János, Somlár, Gyenis osztozkodtak. A rendezés a legapróbb részletekre is kiterjedt és a pompásan összevágó előadásért Falussy mint rendező is, külön elismerést érdemel.

Sikerült hangverseny. A Somogy-Csurgói református főgimnáziumi ifjuság a múlt héten rendkívül sikerült hangversenyt rendezett, melyben nemcsak Csurgó és vidéke legelőkelőbb közönsége, de Horvátországból is sokan résztvettek úgy, hogy a terem egy szép asszonyokból és leányokból kötött remek virágcsokorhoz hasonlított. Az egész estély Vida Károly igazgató tapintatos, előzékeny felügyelete alatt folyt le, aki mint a gimnáziumnak 28 éve hazafias, lelkes vezetője, az ottani társadalom élető lelke és minden nemes ügynek igazi barátja, a siker érdekében mindent elkövetett és mint levelezőnk írja, ez esztén egyik legszebb jutalmát nyerte társadalmának, mert a műsor minden egyes száma zajos tapsokra ragadta a lelkes hallgatókat. A műsorban dicséretes és elismerésre méltó sikert ért el a 25 tagból álló ifjusági zenekar, valamint a 60 tagból álló ifjusági vegyeskar, mely kitűnő preczióval játszott, illetve énekelte a „Malom az erdőben“, „Szerenád“ és „Éljen a haza“ című nehéz ének-és zeneszámokat. Óriási tapsokat arattak Kreisler István VIII. o. és Raksányi Árpád VIII. o. tanulók által hegedűn, szinte művészi tökélytel játszott „Orosz románcok“ című duettek, melyeket meleg megértéssel zongorán diskretil kísért Rotter Béla. Magyar Ottmár monologja szintén nagy tetszést aratott. A legmesszebb menő elismerést azonban Angyal József, főgimnáziumi tanár érdemli, aki nagy önfeláldozással helyettesítette a jelenleg szabadságon levő Német zenetanárt és az ő tapintatos, érteves vezetésének és fáradhatlan betanításának köszönhető, hogy az ének és zenekar ilven

művészi sikerrel végezte nehéz feladatát. Hangverseny után reggeli 8 óráig táncz következett, melyen az ifjuság a dicsőség mámorától elragadtatva derekasan és fáradhatatlanul részt vett.

A pécsi színházban Kövessy Albert színtársulatának művészi előadásával a közönség annyira megvan elégedve, hogy nap-nap után megtölti a színházat, amit a derék igazgató azzal igyekszik viszonzni, hogy a fővárosi színházak összes ujdonságait bemutatja.

Az országos színművészeti akadémia növendékei szombaton játszották a „Constantin abbé“ című vigjátékot, Csillag Teréz tanárnő szakavatott és minden részletre gondosan kiterjedő, lelkiismeretes rendezése mellett. A növendékek a nehéz darab minden szépségét érvényre juttatták és kiváló tanárukon kívüli, még Váradi Erzs, Kápolnai Sári, Király Boriska és Salák Etelka, a férfiak közül a czimszereplő Sugár Károly, Nagy Adorján, László Tivadar és Horváth István arattak jól megérdemelt zajos tapsokat, minden tekintetben sikerült játékukért.

A temető költészete.

Mikor a nagy világ zajától elvonulva, az élet küzdelmeitől elgyőrtve, kifáradva, néha mint egy benső szükségletnek érezzük szívetünkkel és kegyeletünkkel a holtak birodalmát, a temetőt felkeresni a gyászbán is bizonyos lelki hangulatot érzünk, melynek harmoniáját nem szívesen engedjük megzavarni. Pedig a temetőben nagyon sok olyan művészietlen sírkőre, kereszt- és fejfára akadunk, mely vagy méreteiben, vagy otromba, stultán alakjával megzavarja kegyeletünk hangulatunkat és inkább szánalmas mosolyra, mint őszinte gyászra indítanak. A temetők gyászos poézisának, szomorú harmoniájának, hangulatának emelésére most két kitűnő szobrászművésztünk szövetkezett. Istók János és Lukácsy Lajos ezzel az elismeréseméltó mozgalommal nemcsak a fentjelzett művészi célt, hanem egy másik nemzeti célt is akarják szolgálni azzal, hogy a magyarországi gyönyörű márvány és mészköveket feldolgozzák és egyben a kőfaragó iskolák végzett növendékeinek is munkát adnak és átsegítik őket azon a hidon, mely a közönséges kőfaragást a művészi szobrász alkotásoktól elválasztja. E célból a következő megszívlelendő felhívást intézték tájékozással Magyarország népéhez:

Amennyire szépek és művészi esek a külföld temetői, a génuai, pisai, firenzei, római, párisi, müncheni stb., épp annyira elhanyagoltak a magyar temetők. Budapest temetőiben is kevés a művészi síremlék, de a vidék temetői igazán sivarak. Mindenféle, külföldről behozott tucatzat kőfaragómunka, gránit obeliszkok, tört oszlopok, sima márványlapok állanak ott az elhunytak sírjain. Egyedül az erdélyi protestáns temetőknek ad különös keleti jelleget a mindinkább kivesző diszes kópja fejfa.

Külföldön a művészet a temetőben is megnyilvánul. Művész és közönség egymást megtalálták mindig s ezért van az, hogy az utleírásokban külön figyelmetetik az utazó közönséget a szomorú ország meghatározó emlékeire. Nálunk a közönség

LÖWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól feljebb remek kivitelű sírkövek...
rendkívül nagy választékban kapható.
[Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában]

Minden a szakmába
vágó munkák, temetői
javítások, véső-
nek és aranyozások
teljeskörűen és lelki-
ismeretesen készü-
nek.

és a művész nem élnek együtt. A művész műtermében zárkózik el s csak a pályázatok, tárlatok alkalmával látja őket a közönség, amely bámulja őket, de fél is tőlük. Ugyanis az a vélemény terjedt el nálunk, hogy a művészi munka egyet jelent a roppant drágasággal.

S így a közönség inkább fedezi gyári munkával minden szükségletét. Ezért olyan nagyon szomorúak a temetőink.

Mi, akik művészeknek valljuk és vallhatjuk magunkat, elhatároztuk, hogy megkíséreljük közeledni a közönséghez Szeretnők, ha melegebb érdeklődést tudnánk kelteni a művészet iránt, szeretnők kiszorítani a tucatzatmunkákat a temetőkből. Nyernénk vele mi is, de a közönség is nyerne.

Hadat izenünk annak a felfogásnak, hogy a művészi munka nagyon drága. Vállalkozunk arra hogy bárki részére, bármilyen anyagból művészi síremléket készítünk ugyanazért az árt, amennyit most a közönséges gyári árukért fizetnek. Ingyen készítünk síremlékvázlatokat, ha közlik velünk az emlékre szánt összeget s a szükséges adatokat. Meghívjuk a közönséget műtermünkbe, meghallgatjuk óhajait, bemutatjuk munkáinkat. Kérjük, látogassanak meg bennünket, szeretnők, ha közeledhetnének egymáshoz.

Ezen tevéinkkel még egy másik nemzeti célt is akarunk szolgálni. Gyönyörű márvány-, gránit- és mészköveink parlognak hevernek. Külföldről jönnek a kifaragott kész kövek hozzánk és kőfaragó-iskoláink képzett növendékei nem kapnak munkát, ha az iskolát elhagyják. Új foglalkozást keres kényszerűségből a legtöbb. Azt szeretnők elérni, ha megnyithatók márványbányáinkat és képzett kőfaragóinknak munkát adhatnánk.

A közönség közönyösségének megtörésére képekben is bemutatunk terveink közül egy pár síremlékvázlatot. Többi terveinkről, amelyek szintén csak vázlatok, fényképalbumot készítettünk s azt visszaküldés kötelezettsége mellett az érdeklődőknek (teljesen díjtalanul) szívesen megküldjük.

Műtermünk Budapesten, a királyi várbazárban, I. Ybl Miklós-téren, Ybl Miklós szobrával szemben van.

Istók János és Lukácsy Lajos, szobrász-művészek.

A legmelegebben ajánljuk ezt a művészi vállalkozást úgy olvasóink, mint a nagy közönség hazafias pártfogásába.

HIREK

A hétről.

Pálinkás gyermekek.

Nem az a főbaj nálunk, hogy a felnőttek isszák a minden mérgek édes mérgét, a pálinkát — ki mondaná, hogy ez is nem gyökeres baj — hanem az, hogy a gyermek is él vele. A gyöngye, fejlődő szervezettü gyermek. Ez is kulturkép a mi szép hazánkban, hogy nemcsak a felnőtt embert, de a gyermek-embert is pusztítja a pálinka.

Tessék egy kissé elvegyülni a nép közé — vasárnap, amikor iszik. Mert vasárnap vagy a templomban van, vagy a korcsmában. De szivesebben és többet a korcsmában. Az Isten kevéssel beéri, de nem ad pálinkát, ellenben a butikokban kicsi pénzért is sok pálinkát lehet kapni. Elmegy az apjával a gyermek is. A szemrágó pipafüstben szerényen meghuzódik a piszoktól zsiros fapad végén, s ha koronként feléje nyujtja az az apja a pálinkás üveget, nem löki el a szájától, hanem jót hájt belőle az alkoholizmus szárnypróbálgatása. Hamar meglehet szokni, mert a pálinka égeti a gyomrot s az embernek kevesebbet is kell ennie, mert a pálinkától jól lakik az ember. Egy jámbor falusi mondta nekem:

— Tessen elhinni édes ur, hogy ha reggel meg nem iszom egy deczivel, beteg vagyok, mint a főd . . . De ha ittam, az étel sem kell, mer', mer nem vagyok ehés . . .

Igen gyakori eset, hogy fiatal 14-15 éves kamaszok beülnek a korcsmába, paprikát, meg czukrot tétetnek a pálinkába s úgy isszák, közben pedig keservesen éneklük, hogy a császár katonának hívja őket, s hogy ez a világ czudar . . . Pedig a pálinka czudar, nem a világ . . . Aztán fogy a pálinka, mind bambább lesz a képük a szesztől, részegen, betegen hazatartognak és másnap nem tudja hasznukat venni az apjuk a munkánál. De azért a következő alkalommal megint elmennek, megint isznak, megint betegek, míg egyszer már annyira megszokták, hogy akkor betegek, ha nem isznak . . . Erről kell leszoktatni a népet és büntetni azt, aki a suhanczgyerekeket is már pálinkával itatja.

A hazajáró lélek.

Különös haláleset tartja most izgalomban egy biharmegyei kis román községben babonás népet. Atyás községben történt, hogy egy jómódu parasztagda meghalt s annak rendje és módja szerint eltemették hozzátartozói s a falu lakossága. A gyászolók közt volt az elhunyt egyik legjobb barátja, Gitye Tógyer parasztagda is, aki a többiekkel együtt igaz szívvvel megsiratta az elhalt Pap Tógyert. Temetés után, falusi szokás szerint, nagy lakomára gyűlt egybe a gyászoló közönség. Jó étel és italok mellett igyekeztek elfelejteni a nagy gyászt, amely a családot és a községet érte. Borozás közben Gitye Tódor, az elhunyt barátja egyszerre csak felemelkedett helyéről s egy nagyot tüsszentve,

hirtelen a szívéhez kapott s holtan terült el a földön. A babonás gyászoló közönség megriadva rebbent szét erre a tragikus jelenetre s a falusi öreg asszonyok rémült arccal sugdosták egymásnak a hirt, hogy Gitye Tógyert megölte az elhunyt jóbarát hazajáró lelke. A babonás népen annyira erőt vett a félelem, hogy alig akadt ember, aki a hirtelen elhalt Gitye Tógyert felszedje a földről. Az orvosi vizsgálat agyvérteletülést állapított meg a halál okául. A falusi babonás nép azonban vakon hisz abban, hogy Gitye Tógyert vitték el a másvilágra és most hazajár a lelke.

Endesz büntársa Szegeden.

A mult hét végén a Szeged-állomás rendőrsége figyelmét felhívták egy bajusztalan fiatalemberre, aki a Budapest felé haladó vonatra akart lölszállni. Igazolásra szólították, mire az Nagy József nevet mondott be. A nála talált, tolvaj nyelven írott levelekből azonban megállapították, hogy Lederer Jánosnak hívják és budapesti ember. Találtak a rendőrök nála egy csomó álkulcsot is, amire persze a fiatalember még gyanusabbnak tűnt föl.

Igazolta a gyanút a Budapestre küldött sürgönyre megérkezett válasz, amely szerint Lederer József országos tolvaj, aki lopásért hétszer volt már büntetve. Álnevek alatt bujkál az országban és követi el bűncselekményeit. Most is kerülő uton akart Nagyváradra utazni, ahonnan, mint ittas állapotban az Indóház-tér egyik korcsmájában kijelentette, nagy pénzzel akart visszatérni.

Ezideig két bűncselekmény nyomatókos gyanuja terheli, amiket a hírhedt Endesz Árpád egyik czinkostársával, Scherer Károly országos betőrövel együtt követett el. A szegedi rendőrség letartóztatta és átkísérteti az egri királyi ügyészségnek.

Új találmány.

Ugy a háztartásokra, mint gyártelepekre, de kiváltképpen, magányosan lakó egyénekre fontos, új találmány a Willax kávékoczká, melynek darabja csak 4 fillérbe kerül és forró vízben, vagy tejszennel, azonnal kész egy zamatos és jóízű csésze fekete, vagy tejes kávé, anélkül hogy czukrot is kellene hozzá tenni. Ez a szenzációs találmány már nemcsak nálunk, hanem a külföldön is folyton terjed és könnyű készitési módja miatt, áldása lesz az emberiségnek.

x A Magyar Nemzeti Zeneiskola 3 havi ingyenes (teljesen díjmentes) zenei oktatásban részesít mindenkit hetenkint 3 órában, aki bármennyi hangszerszükségletét a Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárban szerzi be. Felvételi utalványt a fenti cég minden vevőjének, a hangszer árára való tekintet nélkül készséggel kiszolgált.

Dr. Wettenstein Szanatorium R.-T. tüdőbeteg ambulátoriuma

VI. kerület, Délibáb-utca 23. szám
Betegfelvétel és rendelés:
d. e. 9-12-ig, d. n. 2-5-ig.
Igazgató főorvos: Dr. Wettenstein József.

Nyilttér.

cs. és kir. udv. hangszergyár központi főüzletében

BUDAPEST,
VI. ker., Rákóczi-ut 36. sz. alatt

Kaphatók a legjobb és legolcsóbb hangszerek.

KÉPES ÁRJEJYZÉKEK minden cikkéről külön-külön jelennek meg. Érdeklődőknek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

KITÜNTETVE! A m. kir. kormány által alapított „Millenniumi Állami Érem-mel” mellet a hangszer-csoport összes versenyzői közül kizárólag csakis cégünk nyert el.

Zálogszedulek

brilliánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt latinát legmagasabb árban vesznek. Brillánsokért többet fizetnek, mint amennyitért újonnan vetik. Schiller Izidor, Sip-utca 8

Eladta a saját lányát.

A temesvári, majd a verseci, legutóbb pedig a pancsovai rendőrséget hosszú idő óta egy olyan ügy foglalkoztatja, amelyhez hasonló aligha láttak papírra vetve a rendőrségnek tisztviselői, akik pedig ugyancsak sok aljas, sőtét dolgát az életnek ismerhetik. Súlyos vádról van szó. Egy anya ellen a saját lánya azt a vádat emeli, hogy pénzért eladta őt egy nyilvános mulatóhely tulajdonosának. Az ügy részleteiről a következőkben referálunk:

Van annak már legalább hat hónapja, hogy a temesvári rendőrség egy verzióról értesült, amely szerint állítólag egy Temesvárott szolgálatban volt fiatal cselédleányt elcsaltak egy verseci nyilvános mulatóhelyre. A rendőrség próbált nyomozni az ügyben, de hosszú ideig nem tudott eredményt felmutatni. Nemrég azután érdekes fordulat történt. Perge Györgyné annak idején mehádiai, jelenleg kornyarévei lakosnő, aki akkor a mehádiai pénzügyőrség szakácsnéja volt, feljelentést tett a lugosi csendőrségnél. A feljelentésben elmondotta, hogy az ő leánya, Perge Anna tizennyolc éves cselédleány, miután állítólag különböző tárgyakat lopott hazulról, eltávozott és ő azt hiszi, hogy a temesvári cselédelhelyező-intézetnek egyik alkalmazottja vagy üzletvezetője, Révész Lajos, az ő leányát egy nyilvános hely tulajdonosának eladta. A feljelentés a temesvári rendőr-

Digestol Glück

a legkövetesebb emésztőpor.

Elősegíti az emésztést, tokozza a bélműködést és étvágyjavítólag hat. Javulva a gyomor és bél legkülönbözőbb bántalmainál, nehézség emésztés esetében, belényhességnél, erjedési savak épződésénél, évszótansagnál stb.

Kapható minden gyógyszerertárban.
Ngy doboz ára 2 s, próbadoboz 1 K.

Főraktár:

GLÜCK REZSŐ gyógyszer-tára
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 2.

ÓRAS ÉS ÉKSZERÜZLET

Löw Sándor Budapest,
6 Cs. és Kir. Fensége József főherceg udvari szállítója.
VIII., József-körut 81. szám.

Legjobb munka és kitűnő anyag irásbeli jótállás mellett. — Saját ékszer- és óraműhely. — Méltányos árak. A magy kir. államvasutak és a m. kir. posta- és távirtda szerződött óraszallítója. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

ség kezébe került, amely azt igen gyanusnak találta. Gyanusnak találta pedig azért, mert a rendőrség Perge Anna után nyomozott, róla hallotta, hogy elszállították valahová. Közben a temesvári rendőrség megkérte: több délvidéki rendőrséget, hogy nyomozzanak a leány után. Versencen kiderítették, hogy Perge Anna néhány hétig Dobos András verseci éjjeli mulatóhelyén tartózkodott és onnan Pancsovára került, ahol szintén egy hasonló helyen van. A pancsovai rendőrkapitányság csakugyan meg is találta Perge Annát, ki is hallgatta és Perge Anna a pancsovai rendőrség előtt azt a szenzációs, mondhatnók megdöbbentő vallomást tette, hogy őt Dobos András verseci mulatóhely-tulajdonosnak nem Révész Lajos, hanem a saját édesanyja adta el nyolcvan koronaért.

A leány eme vallomása nyomán most már a Kornyaréván időző anya ellen indult meg a vizsgálat, amelynek, úgy lehet, még érdekes fejleményei lesznek.

Közgazdaság.

Első Leánykiházasító-Egylet mint szövetséget. (Gyermek- és életbiztosító-intézet Budapesten, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított 1863.) Folyó év január havában 1,827.800 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,606.300 korona értékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében f. évi január havában 138.743.59 korona és az intézet fennállása óta 15,380.626.27 korona fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Mikszáth-jubileum és Adria biztosító-társulat. Az Adria biztosító-intézet, mely 1838-ban alapított és csaknem alapítása óta hazánkban is jelentékeny és üdvös tevékenységet fejt ki, Mikszáth Kálmán jubileuma alkalmából magyarországi igazgatósági tanácsosává nevezte ki. E kinevezés által azt a nagy rokonszenvet óhajtotta kifejezésre juttatni, amelylyel Magyarországot a kulturális ünnep elölti.

Az Angyalföld titkai

(Regény.)

A korcsmáros a fülénél fogva előráncigált egy serdülő-élelben levő legénykét a söntés melől, aki ott mélyen elaludt és már horkolt.

— Pista, szaladj át a Hungária-ut 119. szám alá; a hátulsó lépcsőn felmegy és ott megkérdezed, hol lakik Barkás Dénesné. (Ez volt a postás igazi neve.) Mondd meg neki, hogy az ura itt fekszik tökrészeget, jöjjön el érte és váltsa ki.

— Szépen jön az, — gunyolódott a Nagyságos. — Majd füttyül az önni!

— Persze, hogy jön! Ismerem én jól, olyan, mintha készpénz volna; mint az Amen a prédikáció után.

— Mer' az jó asszony! — dadogta mámorosan a Postás.

— Jó asszony? — kiáltotta bele

rekedten a Poéta. — Hát olyan is van? Aki hiszi...

Azután felkacagott, úgy, hogy a könyei is belesordultak.

— Ez bizony jó asszony — bizonyította a fekete Jász. — Hűséges, mint a nap az éghez! Fogadok két kupica gugyiba, hogy nyomban eljön az uráért. No, ki tartja velem a fogadást?

A Poéta megrázta szőke sörényét, tenyerébe hajtotta a fejét és belebámult a nagy semmibe. De a Nagyságos tartotta a fogadást, kezét fogott a Jász-szal, leléül annak, hogy a szavát állja. Azután mindnyájan kíváncsian lesték: jön-e vagy nem?

A hangulat ismét emelkedett; ostoba, durva megjegyzések, vaskos célzások röpködtek a borgőzös levegőben. Mindegyik mondott valami becstelenséget az asszonytörténetet az életéből, melyen a többiek szinte henteregtek a kacagástól. A korcsmáros pedig a schanknál jegyezte, kinek mennyi az adóssága.

Ezalatt a Pista gyerek álmosan baktatott a homokbuckákon át a Hungária ut 119. számú ház felé. Mikor odaért, a gyéren világított szűk udvar rozszant hátulsó lépcsőjén felkapaszkodott. A folyosóra érve, egy ajtó hasadékán világosságot látott pislogni és kopogtatott.

— Itt lakik Barkás Dénesné? — kérdezte éretlen, rikácsoló hangon.

Az ajtó megnyit és a tisztára surott és vakító fehérre meszelt konyhaajtóban megjelent egy szegényesen, de megépő tisztán öltözött nő. A konyha közepén levő tarka viaszos vászonnal terített asztalon egy szegényes petro eum-lámpa égett; a gőzölgő tál mellett az asztalnál három mesterlegény féle alak állt.

— Maga a Barkásné? — kérdezi Pista.

— Én vagyok; mit akarsz fiam?

— Az édesapám azt üzenté, hogy az ura...

— Ugy? — Az asszony egy hirtelen mozdulattal betette maga után az ajtót és a folyosón maradt a legénykével a sötétben, nehogy a konyhában levők is meghallhassák a hozott üzenetet.

— Azt mondta az édesapám, aki korcsmáros a „Vig munkás”-hoz, hogy jöjjön el az uráért és hozza haza.

— Talán valami baja esett megint?

— Nem tudom, én csak annyit láttam, hogy az asztal alatt hentereg.

— Istenem! talán beteg?

— Nem hiszem; inkább talán részeg. Megártott neki a sok ital. Hát jön, vagy nem jön?

Folytatása következik.

Kiadja:

A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

Kézimunkák,

előrajzolt, kezdett és kész kivitelben u. m. hozzávaló kelmék és anyagok legjobban és olcsó árban kaphatók.

Gertler Adolf,

kézimunka iparos és műrajzoló

VIII. ker., József körút 75 szám.

Elsőrendű Strucz-pamut

(Asztragan) minden színben

1 Motring 10 dkgr. 1 kor.

Vidékre árjegyzéket ingyen küldök.

Legjobb benzinmotoros oszlopló-készletek csakis

Kállai Lajos motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

Kaphatók. — Tossék díszférlapot kérek!

Nem kell többé kávét főzni, sem cukrot venni!

WILLAX KÁVÉKOCSKA

forró vízben vagy tejben feloldva, azonnal teljesen kész, zamatos és kiválóan jóízű fekete- vagy tejeskávét nyújt.

DARABJA 4 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ.

WILLAX KÁVÉ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST.

GAZTÉLEP IRODA: VI. VACZI-UT 167-169. TELEFON: 177-61

? Hol találkozunk?

Színházak, irodák és művészek találkozó helye:

Gläser 'METEOR' kávéháza

BUDAPEST, Erzsébet-körút 6. szám,

ahol az összes hazai és külföldi hírlapok olvashatók és mindenféle kávéházi italok a legmúltányosabb árban számíthatnak.

BUTOR.

Arverésen vett régi és új, legolcsóbbtól a legjobb minőségig. Ugyiszintén amerikai íróasztalok, mahagoni háló-, ebédlő- és uri szobák, angol horgarnitúrák, szalagarnitúrák, szőnyegek, csillárok, petro eum-lámpák, olajfestmények és irodai berendezések legolcsóbban beszerezhetők.

Ancsel és társai,

Dob-utca 22.

OSTENDE-KAVÉHÁZ

RÁ ÓCZI-UT 0.

Előkelő családok találkozóhelye.

Bemek hideg vacsorák, melyet házilag francia szakácsom által készítenek.

Esténként

Györi Vörös Miska

a közkedvelt cigányprimás teljes zenekarával hangversenyez

Szíves partifosztást kér

Gross Ödön

Telefon: 3-68, 86-40 az Ostende és a nyíregyházi Pannónia kávéházak tulajdonosa.

Téli fürdőkúra

A Budai Szt. Lukácsfürdő Egyszállodájában és Thermal-szállodájában.

lakás teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyosók vezetnek az iszapfürdőhöz. Természetes forró-, meleg- kénes források, iszapborogatások. Prospektust küld a

Szt. Lukácsfürdő R-T. Budapest, Budán.

Kristály forrásásványvíz étvágyat javító

gyógyerősséget megakadályoz

Ön bérel

egy olcsó zongorát vagy pianót és

kidob

havonta 12,- vagy 16,- korona kölcsöndíjjal, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

Ha fizet

havonta 20 - koronát kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb, ércpancél ökes kereszthúros, új zongorát vagy pianót nem ir alá váltót nem állít kezeset, nem költöztette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora! — Ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

'MUSICA' részvénytársaság

(igazgató: STERNBERG DEZSŐ)

zongoraeladási és kölcsönző telephely. Ezen telephelyen legelőnyösebb gramofon- és művészlemezok feladásai.

Budapest, VI., Teréz-körút 1. sz. alatt

(Király-szék, az Ország. Zeneakadémia közelében)

Telefon 4-81. — — — — — Telefon 4-81.

Zongorák becsesrelése, javítása, harcslása legkülön-

sabban — Pent rendszer kedvezményében egyelőre

csak a fővárosban lakók részesülnek

Nem érdemes rongyosan járni!

FLEISCHMANN J. férfi-szabó mester

BUDAPEST, Thököly-út 20. szám I. em. Vidékieknek mintát bérmentve küldök.

Nyomatott a „Globe” műintézet és kiadóvállalat részvénytársaság körforgógépén Budapesten, VI. Aradi-utca 8. sz.